

Del 2 – Ridning

Tekst/illustrasjoner:
Anne Schjelderup/Clipart.com
Filosofiske spørsmål:
Anne og Ariane Schjelderup
Sist oppdatert: 4. januar 2004

Mia synes det er gøy å ri. Hester er kloke dyr, og det er lett å trene dem opp til å gjøre flotte kunster. De kan lære å hoppe over høye hindere og til å bevege seg nesten som om de danser.

Forberedelser

Før jeg kan ri, må jeg sale på Trygg. Det vil si å spenne på ham sal og hodelag. Jeg børster Trygg nøye før jeg legger på salen. Hvis ikke, kan han få gnagsår av seletøyet. Jeg skraper også hovene hans godt i tilfelle det har kilt seg fast noen småstener som kan gjøre vondt. De voksne hjelper meg med å stramme salen så den sitter godt fast.

Hester er lette å lære opp

Fordi hester er flokkdyr, er det lett å lære dem ting. Det er jo naturlig for dem å gjøre som andre sier.

Det er morsomt å trene på å få til stadig nye ting med hesten. Når jeg rir, snakker jeg med Trygg med hendene mine, føttene mine, kroppen min og stemmen min. Jeg klemmer litt med bena når han skal gå, og drar litt i tøylene og lener meg tilbake når han skal stanse. Hver gang han gjør som jeg sier, klapper jeg ham og forteller med blid stemme at han har vært flink. Slik lærer jeg ham til å forstå hva jeg vil.

Når hesten forstår, blir den myk og snill og lett å ri. Når den ikke forstår, blir den vrang og vanskelig. Slik forteller den meg med en gang om jeg «snakker» (dvs. om jeg rir) godt eller dårlig.

Turridning

Noen ganger rir jeg på tur i skogen. Da slapper både Trygg og jeg av. Jeg rir med litt lengre tøyler enn vanlig. Tøylene er de lærremmene som går fra munnen til hesten bak til hånden min. Når de er litt lange, kan hesten strekke hodet fremover og slappe av. Når vi rir på tur, lærer vi ikke hesten nye ting. Vi bare koser oss!

Sprang

Men det er morsomt å ri på ridebanen også. Jeg elsker å hoppe over hindere. Hinderne består av planker vi setter opp på banen slik at hesten må hoppe over dem. Trygg er veldig flink til å hoppe. Han kan hoppe over hindere som er like høye som ham selv. Ofte rir vi ham i konkurranser med andre hester og ryttere. Trygg har vunnet mange premier.

Når vi hopper hinder, er det viktig at både Trygg og jeg konsentrerer oss. Jeg må styre ham rett mot hinderet. Og så må jeg passe på at han løper fort nok slik at han får stor nok fart. Når en hest løper fort, sier vi at den galopperer.

Jeg må hele tiden hjelpe Trygg slik at han kommer trygt over hinderet. Hvis ikke, kan han rive ned hele hinderet og kanskje til og med falle og slå seg. Det er morsomt å hoppe hinder fordi det betyr at Trygg og jeg må jobbe sammen.

Dressur

Den vanskeligste måten å ri på er å ri dressur. Da lærer jeg Trygg mange kunster. Det ser veldig vakkert ut når noen rir dressur.

Trygg må lære å gjøre som jeg sier hele tiden. Da må han først stole på meg. Han må være helt trygg på at jeg vet hva jeg holder på med. Da trenger han ikke å passe på noe selv. Han skal bare gjøre som jeg sier.

For at han skal kunne bli så trygg, må jeg ikke trekke for hardt i tøylene, for da gjør det vondt i munnen hans. Og jeg må klappe ham hver gang han er flink. Jeg må gjøre det samme igjen og igjen, helt til han får det til helt perfekt. Da klapper jeg ham masse og forteller at han er en flink gutt.

Når Trygg stoler på meg, bøyer han nakken og løfter bena. Da ser han vakker ut og blir lett å ri. Jo snillere og mykere jeg er mot ham, jo snillere og mykere er han å ri. Hvis jeg blir utålmodig, får vi ikke til noen ting.

Noen ganger tøyser Trygg med meg for å se om jeg er sikker på hva jeg vil. Da må jeg gi ham et rapp med pisken. Da skjønner han at jeg har kontroll over situasjonen, og blir rolig og fornøyd.

Ideer til filosofiske samtaler

1. Stelle og ta vare på (1)

Mia er nøye med å stelle Trygg før hun rir. Synes dere det er nødvendig å stelle dyrene godt? I tilfelle hvorfor? Om Trygg hadde vært en sykkel, hadde det da vært like viktig å ta godt vare på den? Hvis ikke, hva er det ved dyrene som gjør at det er viktigere å stelle dem enn en sykkel?

2. Stelle og ta vare på (2)

Hva er det viktigst å ta vare på:

- *noe som er levende* (betyr det i tilfelle at liv har større verdi enn døde ting)?
- *en venn* (betyr det i tilfelle at vi ikke skal ta vare på mennesker vi ikke kjenner? og hvem er egentlig våre «venner»)?
- *noe vi har bruk for* (betyr det i tilfelle at vi ikke behøver å ta vare på noe vi bare har til pynt)?
- *noe vi har fått i gave* (betyr det i tilfelle at vi ikke trenger å ta vare på noe vi har laget selv)?
- *noe vi har lite av* (er det viktig å ta vare på alt vi har lite av: hva med f.eks. støv på rommet)?
- *noe som er vakkert* (betyr det i tilfelle at vi ikke trenger å ta vare på noe vi ikke synes er vakkert)?
- *noe som koster mye penger* (betyr det i tilfelle at vi ikke trenger å ta vare på noe som er gratis, som f.eks. vann eller luft eller kjærlighet)?
- *noe vi låner av andre* (betyr det i tilfelle at vi ikke trenger å ta vare på det som er vårt eget, eller at vi ikke trenger å ta like mye vare på noe vi har fått i gave)?

Tar vi vare på disse tingene på samme måte: tar du f.eks. vare på en venn på samme måte som du tar vare på kjeledyret ditt eller sykkelen din?

3. Lett og vanskelig å ha med å gjøre

Når Trygg forstår hva Mia vil, blir han snill og medgjørlig. Når han ikke forstår, blir han vanskelig og vrang. Er det rart at Trygg reagerer slik? Blir også mennesker vrang når vi ikke forstår hva andre mener og vil? Er vi alltid snille og medgjørlige når vi forstår hverandre?

4. Ros og kritikk

Det er viktig for Trygg å få klar beskjed når han gjør noe galt og å få mye ros når han gjør noe riktig, det mener iallefall Mia. Er det viktig også for mennesker å få ros når vi gjør noe riktig og få klar beskjed når vi gjør noe galt? Hvorfor er det i tilfelle det? Hvordan roser vi hverandre når vi er flinke? Og hvordan forteller vi hverandre når vi ikke er så flinke? Er den måten vi roser/riser hverandre alltid en god måte å gjøre dette på?

5. Kos og læring

Noen ganger rir Mia og Trygg på tur. Da slapper de av og koser seg. Tror dere Trygg kan lære noe på disse turene selv om Mia sier at han ikke skal det? I tilfelle ja, hva kan han lære? Kan Mia lære noe på disse turene? Er det viktig bare å slappe av og kose seg? Eller bør vi alltid prøve å være nyttige eller lære nye ting?

6. Samarbeide

Når Mia og Trygg hopper hinder er det viktig at de samarbeider. Kjenner dere andre situasjoner der det er viktig at man samarbeider? Er det vanskeligst å gjøre ting sammen eller alene?

7. Utålmodighet

Når Mia rir dressur, må hun først få Trygg til å stole på seg. Blir hun utålmodig, får hun ikke til noe som helst. Er det slik for mennesker også at de må bli trygge før de kan få til noe? Når lønner det seg å være tålmodig? Kan det noen ganger lønne seg å være utålmodig?